

Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ'nün
MİLLİ MÜCADELEDE DENİZLİ, ISPARTA VE BURDUR SANCAKLARI
Kitabından kısa alıntılar

Sayfa:51

İşgallere Karşı Gösterilen İlk Tepkiler

1.Denizli Sancağının Tepkisi

14/15 Mayıs gecesi sabaha doğru Yunan askerleri İzmir rıhtımına ayak basmaya başladıkları an, İzmir Redd-i İlhak Heyeti ve Belediyesi yurdun her tarafına olduğu gibi, Denizli' ye de Yunan işgalinin başladığını haber veren telgrafla göndermişti¹. Denizli Mutasarrıfı Faik Bey, İzmir'in işgal haberini alır almaz, Denizli Ask. Şb. Bşk. Tevfik Bey' i, Müftü Hulusi Efendi' yi, Belediye Bşk. Hacı Tevfik Bey' i ve eşraftan bazı kimseleri yanına çağırarak, İzmir'den gelen telgrafla okudu. Mutasarrıf ve beraberindekiler, işgal haberini Konya yoluyla Dahiliye Nezareti' ne bildirdiler. Daha sonra bu heyet, halkı korku ve telaşa düşürmemek ve İzmir'de olup bitenleri haber vermek için belediye dairesi önünde umumi bir miting tertibine karar verdi. 15.5.1919'sabahının çok erken saatlerinde Müftü Ahmet Hulusi Efendi' nin görevlendirdiği belediye tellalı Deli Mahmut ve parayla tutulan diğer tellallar çarşı ve mahalleleri dolaşarak "Allahını, dinini vatanının sevenlerin " müftülük dairesi önünde toplanmasını söylediler². Aynı zamanda cami imamlarına da haber gönderilerek sabah namazını kıldıktan sonra cemaatla birlikte belediye dairesi önüne gelmeleri istendi³.

15 Mayıs sabahının erken saatlerinde halkın bir kısmı, Çaybaşı mahallesindeki Türkocağı' nda ve hükümet konağı önünde, bir kısmı da Delikçinar'daki İttihat ve Terakkiçiler' in toplandığı yer olan Meserret kıraathanesi önünde, bazı gruplar da Kayalık mahallesindeki müftülük binasıyla, Bayramyeri'ndeki belediye önünde toplandılar. Daha sonra çeşitli yerlerde toplanan bu gruplar, Bayramyeri'ne geldiler. Buradan, önde Müftü Efendi, cami imamları, tekke şeyhleri, eşraf öğretmenler, yedek subaylar ellerinde Türk Bayrakları olduğu halde, müftülük binası önüne gittiler⁴. Ahmet Hulusi Efendi, müftülük yakınında bulunan Ulucami'deki sancak-ı şerifi asılı olduğu yerden" tekbirler" ve" salat-ı selamlarla indirerek, caminin etrafında bekleyen kalabalığın önüne geçti⁵. Daha sonra tekbirler getirilerek belediye meydanlığına gelindi. Yerli Rum ve Ermeni erkeklerinden çoğunun orda hazır oldukları görülüyordu. Şehre yakın köylerden de gelenler vardı. Polis ve jandarma emniyeti temin ediyordu. Bu anda halkta heyecan büyüktü. Mutasarrıf, Belediye Reisi ve bazı eşraf belediye balkonunda ayakta yer aldılar. Çalınan trampetler, halkı sükûnete davet etti⁶. Müftü Ahmet Hulusi, orada hazır bulunanlara heyecanlı ve yüksek sesle şu hitabede bulundu. " **Ey ahali! Muhterem hemşerilerim! bu sabah İzmir' i Yunan askeri işgal etmiştir. Bu işgale muhalefet ve düşmanın taarruzuna mukabele etmek lazımdır. İşgal edilen memleket halkının silaha sarılması, farz- ı ayn, uzak memleketler halkının silaha sarılması, farz-ı kifayedir. Fetva veriyorum, silah ve cephane azlığı veya yokluğu hiçbir zaman mücadeleye mani teşkil etmez. Elinizde hiçbir silahınız olmasa dahi, üçer taş alarak düşman üzerine atmak suretiyle mutlaka fiili mukabelede bulununuz. Biz birçok ülkelere hükmetmiş Fatihlerin torunuyuz...7"**

Mitingten sonra halk üzgün ve sinirli bir ruh hali içinde dağıldı. Öğleden sonra da Türkocağı' na mensup gençler, Türk Ocağı salonunda toplanarak işgali lanetledi. Aynı hareket halk tarafından Delikçinar' da yapıldı. Böylece halkın dini ve milli duyguları tahrik edildi. Aynı günün ikinci üzeri, hükmet konağında toplanan şehrin ileri gelenleri, Mutasarrıfla birlikte İstanbuldaki İttifak devletleri temsilcilerine bir protesto telgrafı çektiler. Yine aynı gün belediyede yapılan bir toplantıda çevre il ve ilçelerle ilişki kurularak ortak bir direniş cephesi kurulması kararlaştırıldı⁸. Bu arada 8 Mayıs' ta bütün ahali namına Müftü Ahmet Hulusi tarafından Sadaret Makamına gönderilen bir başka telgrafta, İzmir' in Yunan kuvvetlerince işgal edilmesinden duyulan üzüntü belirtilerek, işgalin kesinlikle kabul edilmeyeceği ve bu konuda hükümetin emirlerine hazır olduğu ifade edildi.